

Repertoriumnummer 2017/
Datum van uitspraak 20 juni 2017
Rolnummer 2016/AB/779

Uitgifte

Uitgereikt aan
op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

derde kamer

Arrest

ARBEIDSRECHT - arbeidsovereenkomst bediende
tegensprekelijk arrest
definitief

VANGROOTLOON BAKKERIJ NV, met maatschappelijke zetel te
3800 SINT-TRUIDEN, Schurhovenveld 1014,
appellante,
vertegenwoordigd door mr. HEEREN Marie loco mr. EVERAERTS Johan, advocaat te
3800 SINT-TRUIDEN, Schepen Dejonghstraat 76

tegen

E. I.,
geïntimeerde,
vertegenwoordigd door mr. LUCAS Nancy, advocaat te 3980 TESSENDERLO, Hulsterweg 97.

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:

Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak op 2 juni 2016 door de arbeidsrechtbank te Leuven, 1^e B kamer (A.R. 15/367/A),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 3 augustus 2016,
- de conclusies voor de appellante,
- de conclusies voor de geïntimeerde,
- de voorgelegde stukken.

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 16 mei 2017, waarna de debatten werden gesloten, de zaak in beraad werd genomen en voor uitspraak gesteld op heden.

*

I. FEITEN EN RECHTSPLEGING

1. Op 30 september 2000 ondertekenden de bvba Vangrootloon Shopping en mevrouw I. E. een arbeidsovereenkomst van onbepaalde tijd, waardoor mevrouw E. met ingang van 1 oktober 2000 werd aangeworven als *verkoopster, keukenhulp, dienstster en onderhoud van de winkel*.
2. Met behoud van de anciënniteit bij Vangrootloon Shopping ging mevrouw E. per 1 januari 2014 over naar de nv Bakkerij Vangrootloon.
3. Op grond van geruchten over de kassa-afrekening, begaf de beheerder van de nv Bakkerij Vangrootloon zich op 15 maart 2014 bij verrassing naar de winkel en vroeg aan mevrouw E. om een tussentijdse kassa-afrekening te maken. Niet betwist wordt dat er € 10 teveel in haar portefeuille was.
4. Ze werd bedreigd met een ontslag wegens dringende reden omwille van diefstal en ze ondertekende *een onmiddellijk en vrijwillig ontslag zonder opzeggingsvergoeding*, mits de werkgever *een gunstige C4* bezorgde waardoor ze *kon gaan stempelen*.
5. Met aangetekende brief van 13 maart 2015 meldde de raadvrouw van mevrouw E. dat er onrechtmatige druk werd uitgeoefend om akkoord te gaan met een vrijwillig vertrek en ze kondigde aan tot dagvaarding te zullen overgaan om de beëindiging te betwisten.
6. Met dagvaarding van 13 maart 2015 voor de arbeidsrechtbank te Leuven vorderde mevrouw E. de nietigverklaring van de overeenkomst van 15 maart 2014 en vorderde vanwege de nv Bakkerij Vangrootloon betaling van een opzeggingsvergoeding en vakantiegeld van € 24.256,67, te vermeerderen met intresten en kosten, alsook afgifte van sociale en fiscale documenten.
7. Met vonnis van 2 juni 2016 van de arbeidsrechtbank te Leuven werd deze vordering ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond verklaard ten belope van een opzeggingsvergoeding van € 23.111,95, vermeerderd met intresten en kosten en de afgifte van de overeenstemmende sociale en fiscale documenten.

8. Met verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van het arbeidshof te Brussel op 3 augustus 2016, tekende de nv Bakkerij Vangrootloon hoger beroep aan en vroeg dat de vordering zou worden afgewezen als ontvankelijk, doch ongegrond met veroordeling van mevrouw E. tot de volledige gerechtskosten. Er werd geen incidenteel beroep aangetekend.

II. BEOORDELING

9. Het hoger beroep werd tijdig en met een naar de vorm regelmatige akte ingesteld, wat niet wordt betwist.

Was er op 15 maart een geldige beëindiging van de arbeidsovereenkomst in onderling akkoord?

10. De nv Bakkerij Vangrootloon houdt voor dat mevrouw E. na de vaststellingen van 15 maart 2014 vrijwillig het werk verlaten heeft en dat dit bevestigd werd in een onderling akkoord van beide partijen, letterlijk geformuleerd als volgt:

Ik, ondergetekend I. I., neem onmiddellijk en vrijwillig ontslag, zonder opzegvergoeding. Mijn werkgever bezorgt mij een gunstige C4 zodat ik kan gaan stempelen. – getekend door beide partijen.

Mevrouw E. werpt op dat deze overeenkomst behept is met een wilsgebrek wegens geweld en onrechtmatige morele dwang.

11. Geweld of dwang bestaat uit het uitoefenen van een fysieke of morele dwang, minstens uit de dreiging daarmee. Het geweld moet van dien aard zijn dat het op een redelijk mens moet indruk maken en hem kan doen vrezen dat hij zelf of zijn vermogen aan een aanzienlijk en dadelijk kwaad is blootgesteld. Hierbij wordt gelet op de leeftijd, het geslacht en de stand van de personen (art. 1112 BW).

12. Morele dwang tast de geldigheid van de toestemming slechts aan voor zover hij onrechtmatig of ongeoorloofd is (Cass. 7 november 1977, *JTT* 1978, 45; Cass. 12 mei 1980, *JTT* 1981, 169; Cass. 23 maart 1998, *JTT* 1998, 378; *Soc. Kron.* 1999, 230 met noot; Cass. 15 mei 2000, *JTT* 2000, 371 met noot; *Soc. Kron.* 2004, 17 met noot).

13. In de relatie werkgever-werknemer verwijst de rechtsleer naar het richtinggevende cassatiearrest van 24 maart 2003 (*JTT* 2003, 360 met noot; *Soc. Kron.* 2003, 449).

In dit arrest wordt gezegd dat de feitenrechter het onrechtmatig karakter van de dwang mag afleiden uit de omstandigheden waarin de werkgever de overeenkomst ter ondertekening voorlegde zonder dat de rechter zich hoeft te steunen op het onderzoek van de gebeurlijke ernst van de verwijten (*S. STIJNS, Verbintenissenrecht, boek 1, Brugge, die Keure, 2005, 89, nr. 120*).

14. In dit cassatiearrest had de feitenrechter het moreel geweld aanvaard, rekening houdend met de oproeping, die geen reden vermeldde, zodat de werknemer zijn verdediging niet kon voorbereiden, geen raadsman kon raadplegen en hem evenmin bedenktijd toekwam, waardoor hij enkel een vooraf opgemaakt stuk kon ondertekenen ten aanzien van een gezagsorgaan.

15. Partijen gaan uitvoerig in op de mogelijkheid van een dringende reden en hebben op dit punt tegenstrijdige standpunten, die ze putten uit voorgelegde verklaringen. Het arbeidshof meent nochtans dat de wijze waarop de akkoordbrief van 15 maart 2014 werd ondertekend, blijk geeft van een onrechtmatige dwang en moreel geweld, waardoor dit akkoord behept is met een wilsgebrek in hoofde van mevrouw E. . Over de kassa-afrekening en de beweerde diefstal dient geen getuigenverhoor te worden gehouden, omdat de omstandigheden waarin de akkoordbrief werd ondertekend, bepalend zijn voor het wilsgebrek.

16. Niet betwist wordt dat mevrouw E. onverhoeds overvallen werd door een controle en dat ze haar echtgenoot getelefoneerd heeft om bijstand te vragen, wat haar werd toegestaan, maar dat ze vervolgens de verklaring reeds heeft moeten ondertekenen vóórdat de echtgenoot ter plaatse was, zodat ze zich op geen enkele wijze nuttig heeft kunnen laten bijstaan.

17. Er werd haar voorgespiegeld dat bij ondertekening van een vrijwillig ontslag, haar een gunstige C4-formulier zou gegeven worden, wat echter ingaat tegen de werkloosheidsreglementering, die uitgaat van een onvrijwillige werkloosheid en bij vrijwillig ontslag een schorsing vooropstelt. Deze onwettige voorwaarde werd door de werkgever in de brief opgenomen en kon vervolgens uiteraard niet worden nagekomen. De C4 verwijst naar *werkverlating*.

18. De brief van 15 maart 2014 werd door de werkgever zelf opgesteld, waarbij de naam van mevrouw E. niet eens correct werd genoteerd; maar de brief werd door haar ook niet uitdrukkelijk bevestigd als 'gelezen en goedgekeurd'. Bij een ontslag om dringende reden van een werknemster ligt de bewijslast op de werkgever; een beperkt kasoverschot toont op zich niet aan dat de werknemster zich dit overschot wil toe-eigenen, nu de werkdag nog niet gedaan was, de eindafrekening van de dag niet was opgemaakt en de verklaringen van de betrokkenen diffuus zijn en na-ijver niet uitsluiten.

19. Ook de politie heeft geen klacht wegens diefstal opgemaakt, maar heeft enkel mevrouw E. doorverwezen naar haar vakbond (zie interventiefiche stuk 12 mevrouw E.); er werd haar nochtans bij de opgelegde ondertekening niet de gelegenheid gegeven om bij haar vakorganisatie vakkundige inlichtingen in te winnen.

20. Uit de omstandigheden, beschreven in de randnummers 16 tot 19, volgt dan ook dat op mevrouw E. door de werkgever een ongeoorloofde dwang werd uitgeoefend, die determinerend was bij de ondertekening van de brief van 15 maart 2014 en niet in

overeenstemming is met een normale gezagsuitoefening. Hierdoor is deze brief nietig (vgl. Arbh. Bergen 26 maart 2010, *JTT* 2010, 430; Arbh. Luik 27 mei 2013, *JTT* 2014,43).

21. Terecht heeft de eerste rechter geoordeeld dat de werkgever hierdoor een onrechtmatig einde aan de arbeidsovereenkomst heeft gemaakt, zodat mevrouw E. recht heeft op de door de eerste rechter begrote opzeggingsvergoeding, waarvan de becijfering in graad van hoger beroep niet meer wordt aangevochten. Tevens dienen de correcte sociale en fiscale documenten te worden afgeleverd.

22. Het hoger beroep is dus ongegrond.

OM DEZE REDENEN,

HET ARBEIDSHOF,

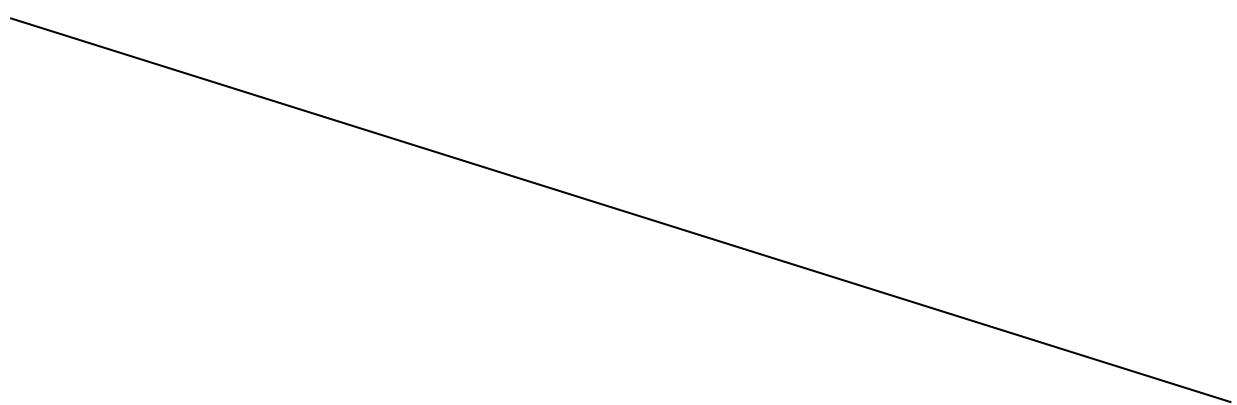
Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24,

Rechtsprekend op tegenspraak,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond,

Bevestigt het bestreden vonnis.

Veroordeelt de nv Bakkerij Vangrootloon bijkomend tot de gerechtskosten van het hoger beroep, deze aan de zijde van mevrouw E. begroot op:
Rechtsplegingsvergoeding hoger beroep € 2.400.

Aldus gewezen en ondertekend door de derde kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit:

L. LENAERTS,	kamervoorzitter,
H. VERMEULEN,	raadsheer in sociale zaken, werkgever,
J. DIRIX,	raadsheer in sociale zaken, werknemer-bediende,
bijgestaan door :	
K. CUVELIER,	griffier.

L. LENAERTS,

K. CUVELIER,

H. VERMEULEN,

J. DIRIX.

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van dinsdag 20 juni 2017 door:

L. LENAERTS,	kamervoorzitter,
bijgestaan door	
K. CUVELIER, griffier.	

L. LENAERTS,

K. CUVELIER.